



# SAOPŠTENJE

## FIRST RELEASE



Molimo korisnike da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor  
*Users are kindly requested to mention the data source*

GODINA/ YEAR I

SARAJEVO, 25.10.2011.

BROJ/ NUMBER 9

### INDEKS PROIZVOĐAČKIH CIJENA INDUSTRIJE NA DOMAĆEM TRŽIŠTU U BOSNI I HERCEGOVINI U SEPTEMBRU 2011. GODINE *INDUSTRIAL PRODUCER PRICE INDEX ON DOMESTIC MARKET IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN SEPTEMBER 2011*

**U septembru 2011. godine zabilježen je mjesečni rast proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda na domaćem tržištu za 0,4%.**

U septembru u poređenju sa avgustom 2011. godine proizvođačke cijene industrijskih proizvoda na domaćem tržištu za ukupnu industriju su više za 0,4%.

Posmatramo li glavne industrijske grupe (GIG-ove) cijene Intermedijarnih proizvoda su porasle za 0,4%, Trajnih proizvoda za široku upotrebu za 0,3% te Energije i Kapitalnih proizvoda za 0,2%. U istom periodu su opale cijene Netrajnih proizvoda za široku upotrebu za 0,2%.

Posmatramo li područja i oblasti KD-a u istom periodu zabilježen je rast proizvođačkih cijena u oblasti Vađenja ruda i kamena za 0,5%, te Prerađivačke industrije za 0,3%. Proizvođačke cijene u oblasti Proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i toplom vodom su istom periodu ostale nepromijenjene.

U septembru 2011. godine u poređenju sa prethodnim mjesecom rast proizvođačkih cijena je zabilježen u Proizvodnji električnih mašina i aparata d.n.k za 17,1%, Proizvodnji kancelarijskih mašina i kompjutera za 5,1%, Proizvodnji koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva za 1,8%, te Proizvodnji baznih metala 1,6%.

*In September 2011 Producer Price Index on domestic market grew by 0,4% at the monthly level.*

*In September compared to August of 2011, the producer prices of industrial products on the domestic market for the total industry grew by 0,4%.*

*As regards the groups of activities (MIG's) showing the dynamics of producer prices by end-use of products Intermediate consumption increased by 0,4%, Consumer durables by 0,3% and of Energy and Capital products by 0,2%. In the same period the prices of Consumer non-durables decreased by 0,2%.*

*As regards the sections and divisions of CEA in the same period the increase of prices was recorded in Mining and Quarrying by 0,5% and by 0,3% was recorded in Manufacture. The producer prices of the section Electricity, Gas and Water supply in the same period remained unchanged.*

*In September 2011 compared to the previous month, the price increase was recorded in the Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c. by 17,1%, Manufacture of office machinery and computers by 5,1%, Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuels by 1,8% and in Manufacture of basic metals by 1,6%.*

U istom periodu značajniji pad cijena zabilježen je samo u Proizvodnji prehrambenih proizvoda i pića za 0,7%, Vađenju ruda metala, te Reciklaži za 0,5%.

**Proizvođačke cijene industrijskih proizvoda na domaćem tržištu na godišnjem nivou više su za 4,5%.**

Proizvođačke cijene industrijskih proizvoda u septembru 2011. godine u poređenju sa septembrom 2010. godine više su za 4,5%.

Rast je zabilježen u industrijskim grupama Energije za 9,5%, Kapitalnih proizvoda za 4,1%, Intermedijarnih proizvoda od 3,9%, te Netrajnih proizvoda za široku upotrebu za 0,5% dok je kod Trajnih proizvoda za široku upotrebu zabilježen pad cijena za 0,6%.

U istom periodu zabilježen je rast proizvođačkih cijena u oblastima Proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom i toplom vodom od 9,2%, u Vađenja ruda i kamena za 7,2%, te Prerađivačkoj industriji za 2,4%.

*In the same period the decrease of producer prices was recorded in the Manufacture of food products and beverages by 0,7%, Mining of metal ores and Recycling by 0,5%.*

***Producer prices on domestic market higher by 4,5% on annual level.***

*From September 2010 to September 2011 producer prices on domestic market grew by 4,5%.*

As regards the groups of activities (MIG's) showing the dynamics of producer prices by end-use of products, prices of energy increased by 9,5%, of capital products by 4,1%, intermediate products by 3,9%, consumer non-durables by 0,5% whilst the GIG of consumer durables recorded decrease by 0,6%.

As regards the sections and divisions of CEA in the same period the increase of prices was recorded in Electricity, Gas and Water supply by 9,2%, in Mining and Quarrying by 7,2% and in Manufacture by 2,4%.

**Indeks proizvođačkih cijena na domaćem tržištu u Bosni i Hercegovini u septembru 2011. godine**  
*Producer Price Index on domestic market in Bosnia and Herzegovina in September 2011*

Opis prema NACE i PRODCOM-u	<u>IX 2011</u> VIII 2011	<u>IX 2011</u> IX 2010	<u>IX 2011</u> XII 2010	<u>I-IX 2011</u> I-IX 2010	<u>IX 2011</u> Ø 2010	Description by NACE and PRODCOM
<b>UKUPAN INDEKS</b>	<b>100,4</b>	<b>104,5</b>	<b>101,5</b>	<b>104,4</b>	<b>104,5</b>	<b>TOTAL INDEX</b>
<b>PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPAMA (GIG)</b>						<b>BY MAIN INDUSTRIAL GROUPS (MIG)</b>
Energija	100,2	109,5	103,3	105,4	107,0	Energy
Intermedijarni proizvodi	100,4	103,9	103,0	107,5	106,1	Intermediate goods
Kapitalni proizvodi	100,2	104,1	103,7	104,2	104,4	Capital goods
Trajni proizvodi za široku upotrebu	100,3	99,4	98,6	99,7	99,5	Durable consumer goods
Netrajni proizvodi za široku upotrebu	99,8	100,5	97,9	100,9	100,5	Non-durable consumer goods
<b>PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a</b>						<b>BY SECTIONS AND DIVISIONS OF CEA</b>
<b>C Vađenje ruda i kamena</b>	<b>100,5</b>	<b>107,2</b>	<b>107,6</b>	<b>105,2</b>	<b>107,6</b>	<b>C Mining and quarrying</b>
10 Vađenje uglja i lignita; vađenje treseta	100,6	108,8	109,1	106,3	109,3	10 Mining of coal and lignite; extraction of peat
13 Vađenje ruda metala	99,5	101,4	101,8	101,4	100,9	13 Mining of metal ores
14 Vađenje ostalih ruda i kamena	100,1	100,7	101,1	100,6	100,6	14 Other mining and quarrying
<b>D Prerađivačka industrija</b>	<b>100,3</b>	<b>102,4</b>	<b>100,8</b>	<b>104,5</b>	<b>103,7</b>	<b>D Manufacturing</b>
15 Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	99,3	102,7	99,1	106,6	104,6	15 Manufacture of food product and beverages
16 Proizvodnja duhanskih proizvoda	100,0	104,0	104,0	104,1	104,0	16 Manufacture of tobacco products
17 Proizvodnja tekstila	100,3	102,0	101,7	100,9	101,7	17 Manufacture of textiles
18 Proizvodnja odjeće; dorada i bojenje krzna	100,1	102,5	101,8	102,1	102,2	18 Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur
19 Štavljenje i obrada kože; proizvodnja kofera i torbi, ručnih torbi, sedlarskih i saračkih proizvoda i obuća	100,0	100,8	100,6	101,0	101,0	19 Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear
20 Prerada drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala	99,8	100,2	100,4	100,0	99,8	20 Manufacture of wood and products and wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
21 Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	101,0	101,8	99,8	101,8	101,4	21 Manufacture of pulp, paper and paper products
22 Izdavačka i štamparska djelatnost, umnožavanje snimaka	99,8	98,9	99,0	100,3	99,5	22 Publishing, printing and reproduction of recorded media
23 Proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva	101,8	110,6	112,1	125,0	124,6	23 Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel
24 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	99,8	101,6	101,5	98,0	99,7	24 Manufacture of chemicals and chemical products

Opis prema NACE i PRODCOM-u		<u>IX 2011</u> VIII 2011	<u>IX 2011</u> IX 2010	<u>IX 2011</u> XII 2010	<u>I-IX 2011</u> I-IX 2010	<u>IX 2011</u> Ø 2010	Description by NACE and PRODCOM
25	Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	100,1	104,1	102,2	100,7	101,1	25 Manufacture of rubber and plastic products
26	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	99,9	99,6	99,6	99,7	99,3	26 Manufacture of other non-metallic mineral products
27	Proizvodnja baznih metala	101,6	103,8	102,8	109,1	107,4	27 Manufacture of basic metals
28	Proizvodnja proizvoda od metala, osim mašina i opreme	100,5	108,1	109,0	109,4	110,1	28 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
29	Proizvodnja mašina i aparata d.n.k.	100,0	101,0	101,0	100,9	101,4	29 Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
30	Proizvodnja kancelarijskih mašina i kompjutera	105,1	100,8	97,9	99,3	101,9	30 Manufacture of office machinery and computers
31	Proizvodnja električnih mašina i aparata d.n.k.	117,1	109,3	106,1	112,3	113,3	31 Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.
32	Proizvodnja radiotelevizijskih i komunikacionih aparata i opreme	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	32 Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus
33	Proizvodnja medicinskih, preciznih i optičkih instrumenata, satova	100,0	101,1	100,0	101,2	101,0	33 Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks
34	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	34 Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
35	Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava	100,1	92,8	92,5	95,0	95,3	35 Manufacture of other transport equipment
36	Proizvodnja namještaja, ostala prerađivačka industrija d.n.k.	100,4	100,0	99,1	99,9	100,1	36 Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.
37	Reciklaža	99,5	120,8	116,7	131,5	127,6	37 Recycling
<b>E</b>	<b>Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i toplom vodom</b>	<b>100,0</b>	<b>109,2</b>	<b>100,0</b>	<b>103,2</b>	<b>104,9</b>	<b>E Electricity, Gas and Water supply</b>
40	Proizvodnja i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i toplom vodom	100,0	109,2	100,0	103,2	104,9	40 Electricity, gas, steam and hot water supply

## Mjesečni indeksi proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu, ukupan indeks

*Monthly Producer Price Index in Bosnia and Herzegovina, overall index*

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
<b>Decembar 2006 = 100</b> <i>December of 2006=100</i>												
<b>2007.</b>	99.8	100.2	100.8	99.6	100.3	100.2	100.2	100.2	101.1	103.2	103.7	103.4
<b>2008.</b>	105.4	107.8	108.8	107.2	109.5	111.9	112.4	112.3	110.8	111.1	110.0	109.8
<b>2009.</b>	109.7	109.0	107.8	105.3	105.0	105.1	104.8	104.3	104.4	106.4	105.9	106.0
<b>2010.</b>	106.7	106.8	106.6	105.3	105.9	105.4	105.7	106.3	107.1	109.5	109.7	110.2
<b>2011.</b>	110.4	111.4	112.0	109.6	109.2	109.6	111.8	111.5	111.9			
<b>Prethodni mjesec = 100</b> <i>Previous month=100</i>												
<b>2007.</b>	99.8	100.4	100.6	98.8	100.7	99.9	100.0	100.0	100.9	102.1	100.5	99.7
<b>2008.</b>	101.9	102.3	100.9	98.5	102.1	102.2	100.4	99.9	98.7	100.3	99.0	99.8
<b>2009.</b>	103.5	99.4	98.9	97.7	99.7	100.1	99.7	99.5	100.1	101.9	99.5	100.1
<b>2010.</b>	100.7	100.1	99.8	98.8	100.6	99.5	100.3	100.6	100.8	102.2	100.2	100.5
<b>2011.</b>	100.2	100.9	100,5	97.9	99.6	100.4	102.0	99.7	100.4			
<b>Isti mjesec prethodne godine = 100</b> <i>Same month of the previous year=100</i>												
<b>2007.</b>	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	103.4
<b>2008.</b>	105.6	107.6	107.9	107.6	109.2	111.7	112.2	112.1	109.6	107.7	106.1	106.2
<b>2009.</b>	104.1	101.1	99.1	98.2	95.9	93.9	93.2	92.9	94.2	95.8	96.3	96.5
<b>2010.</b>	97.3	98.0	98.9	100.0	100.9	100.3	100.9	101.9	102.6	102.9	103.6	104.0
<b>2011.</b>	103.5	104.3	105.1	104.1	103.1	104.0	105.8	104.9	104.5			
<b>Decembar prethodne godine = 100</b> <i>December of previous year=100</i>												
<b>2007.</b>	99.8	100.2	100.8	99.6	100.3	100.2	100.2	100.2	101.1	103.2	103.7	103.4
<b>2008.</b>	101.9	104.3	105.2	103.7	105.9	108.2	108.7	108.6	107.2	107.4	106.4	106.2
<b>2009.</b>	99.9	99.3	98.2	95.9	95.6	95.7	95.4	95.0	95.1	96.9	96.4	96.5
<b>2010.</b>	100.7	100.8	100.6	99.3	99.9	99.4	99.7	100.3	101.0	103.3	103.5	104.0
<b>2011.</b>	100.2	101.1	102.9	99.9	99.1	99.5	101.5	101.2	101.5			

**Definicija indeksa proizvođačkih cijena**

**Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda** je kratkoročni statistički indikator koji predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda koje industrijska preduzeća proizvode i prodaju na domaćem tržištu.

**Namjena**

Prvenstvena namjena Indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda je da služi kao indikator opće inflacije. Zatim služi i kao indikator makroekonomskih performansi, eskalator za prilagođavanje cijena u dugoročnim ugovorima, deflator nominalnih vrijednosti outputa ili međufazne potrošnje u ostvarenom obimu proizvodnje i deflator za nominalne vrijednosti kapitalnih troškova u nacionalnim računima, važan alat pri kreiranju i vođenju monetarnih i fiskalnih politika, kao i za donošenje informisanih ekonomskih odluka u privatnom sektoru.

**Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u Bosni i Hercegovini**

Indeks cijena proizvođača u Bosni i Hercegovini se izračunava na osnovu reprezentativne liste proizvoda i njihovih proizvođača koju čine oko 531 proizvodni subjekt i 918 proizvoda. Svakog mjeseca se prikuplja oko 1854 cijene direktno od samih proizvođača putem jedinstvenog obrasca koji je nastao kao rezultat saradnje sa italijanskim partnerima.

**Obuhvat indeksa**

Osnovni kriterij pri odabiru proizvoda i usluga koji će se mjesečno posmatrati je bio kriterij proizvođača i proizvoda sa najvećom realizacijom na tržištu, a prema podacima dobijenim putem godišnjeg istraživanja o industriji (IND-21). Sami proizvođači i proizvodi su odabrani od strane entitetskih Zavoda za statistiku dok su pojedinačne stavke unutar tih proizvoda odabrane od strane samih proizvođačkih preduzeća.

***Definition of producer price index***

*Producer price index is a short-term statistical indicator that represents the measurement of change of prices of industrial products produced and sold by enterprises.*

***Purpose***

*This statistical indicator serves as the measure of inflation. It can also serve as the indicator of economical performances, escalator in long-term contracts, deflator for output values, intermediate consumption, and capital consumption in National Accounts, and as a important tool in creating monetary and fiscal politics.*

***Producer price index in Bosnia and Herzegovina***

*PPI in Bosnia and Herzegovina is calculated based on the representative list of products and it's producers making a sample of cca.531 producers and 918 products. Each month 1854 prices are collected directly from producers throug the unique questionnaire created in cooperation with Italian experts.*

***Coverage***

The main criterion for selecting the sample of enterprises, products and services that are surveyed was the volume of production and selling on the domestic market got from the Annual survey on Industrial production (IND-21). Entities instites of statistics have created the sample of enterprises and products and the enterprises itself have choosen the items to be priced.

## **Snimanje cijena**

Prodajna cijena proizvođača industrijskih proizvoda je cijena po kojoj proizvođač prodaje svoje proizvode redovnim kupcima na domaćem tržištu u najvećim količinama, franko utovareno na vagon (kamion) u mjestu proizvođača. U tu cijenu ulaze regresi ukoliko ih proizvođač ostvaruje, a isključuju se trgovački rabati i popusti koje prodavač odobrava kupcu, PDV i akcize.

Sve cijene se prikupljaju mjesečno u periodu prikupljanja od 21. prošlog mjeseca do 20. tekućeg mjeseca. Obrazac se dostavlja proizvođačkim preduzećima koji ga potpunog dostavljaju u centrale Entitetskih zavoda za statistiku koje vrše obradu podataka te izračunavaju indekse dostavljaju Agenciji za statistiku BiH radi njihova agregiranja za nivo Bosne i Hercegovine.

## **Ponderi**

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa proizvođačkih cijena predstavljaju relativno učešće odabranih proizvoda u ukupnoj vrijednosti prodaje industrijskih proizvoda na domaćem tržištu. Za ovo istraživanje primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima Godišnjeg izvještaja industrije (IND-a 21) iz 2006. godine dok se na nivou države na relativnom učešću pojedinačnog entiteta u ukupnoj proizvodnji iz 2006. godine. Svake godine ponderi se koriguju kretanjem cijena iz prethodne godine.

## **Klasifikacija**

Klasifikacija industrijskih proizvoda se bazira na Nomenklaturi industrijskih proizvoda BiH 2005. (Službeni glasnik BiH br.19/06 od 20.03.2006. godine) zasnovane na PRODCOM listi 2005.

## **Agregiranje**

Pri izračunavanju indeksa proizvođačkih cijena prvo se izračunavaju elementarni indeksi na nivou proizvoda koji predstavljaju omjer cijene iz tekućeg perioda i bazne cijene (cijene iz decembra prethodne godine). Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi prosta geometrijska sredina. Iz elementarnih indeksa se računaju agregatni indeksi klasa, područja, podpodručja i ukupan indeks korištenjem Laspayres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu.

## **Prices collection**

*The price that is to be collected each month represents a price for which producer sells his products to the regular costumers on the domestic market at maximum volume, franco loaded into a wagon (truck) at the producers location. It includes reimbursements if applicable, and it excludes commercial rabbates, disscounts, VAT and excises.*

*All the data should be submitted to the Entities institutes each month for the period from 21<sup>th</sup> of the previous to the 20<sup>th</sup> of current month. The Entities Institutes completes the data entry process and calculates the PPI for the level of Entity and forward the indices to the Agency for statistics of B&H that calculates the index for the state level.*

## **Weights**

*Weights applyed for the calculation of producer price index represent the relative share of selected products in the total value of salles of industrial products on the domestic market. Weights are based on the results of the Annual Survey on Industrial production (IND-21) for the year 2006, but for the state level the weights are based on the relative share of each Entity in the total production also from the year 2006. Each year the weights are price updated.*

## **Classification**

*Classification of industrial products is based on the Nomenclature of Industrial Products in B&H 2005 (Official Gazzette of B&H, No.19/06 from March 20,2006) based on the PRODCOM List 2005.*

## **Aggregation**

*The first step in calculation of PPI is the calculation of elementary indices at the level of each products, that is the ratio between the current month price and the base price (from December of the previous year). After that the simple geometric mean is applyed. The second step is the calculation of the indices of higher aggregates such as classes, divisions, subsections, sections and overall index using the Laspayeres's formula for the weighted arithmetic mean.*

---

**Izdaje i štampa Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26**  
*Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26*

**Telefon/Phone: +387 (33) 220 626 · Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622**  
**Elektronska pošta/E-mail : bhas@bhas.ba · Internetska stranica/Web site: <http://www.bhas.ba>**

**Odgovara direktor Zdenko Milinović**  
*Person responsible: Zdenko Milinović, Director General*

**Saopštenje priredili: Rubina Ligata i Gorčin Stojanović**  
*Prepared by: Ms. Rubina Ligata and Mr. Gorčin Stojanović*

**Lektor: Amra Kapetanović**  
*Language Editor: Ms. Amra Kapetanović*

**Štampa: 150 primjeraka**  
*150 copies printed*

**Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu**  
*First Release data are also published on the Internet*

---